

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Megyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilteva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 32
Kiadóhivatal telefonszáma 31

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 94. szám.

Csütörtök, április 27.

Nulla dies

sine linea. A történelem szemünk előtt lefolyó eseményei oly gyors egymásutánban váltakoznak, hogy szinte lehetetlen a logikai összefüggések hálózatát megrajzolni és tiszta tekintettel bevilágítani a szándékok és akaratok boszorkánykonyhájába. Föllobbanó reménységgel vette tudomásul a világ, hogy Európa ujjaépítése oly sok tétova tapogatózás után a gennai konferencián meg fog valósulni. A világ feszülő idegekkel Genna felé figyelt. És eljött a várva-várt nap, amelyen a hajdani ellenségeknek nemessé változott lélekkel barátokként kellett összetalálkoznok. A találkozás megtörtént, új és megváltozó eszmék lángoltak fel a teremteni hívott agyakban, egy napig, két napig még hunyorgattak ezek a gyönyörű akarások, de aztán újból a pártos ünnekek sűrű köde illte meg a lelkeket. A látszat-harmoniót egy-kettőre megzavarta a francia állásfoglalás, amely a talpraállítandó világ alatt egyedül és kizárólag Franciaországot érti. Európa minden államát egyaránt emésztí a sorvasztó láz, — mind egy, csak Franciaország boldoguljon, ha kell, népek holttestén át! És az összefoglaló nagy terv, az általános felszabadulás koncepciójának gyöngye a broncea hamarosan repedezni kezdett és a világ ámulatára a tervezetések nagy khaoszából váratlanul felbukkant a kész orosz-német megegyezés.

A bomba felrobbant és égő sebet ejtett mindenfelé. A világ simaszavú, örökké mosolygó orvosa, Lloyd George, ezekre a sebekre is tudott gyógyító irt és megnyugtató, szenvedélyeket csillapító szavaival egy napra megint hipnotikus álomba ringata az ellenfeleket. De a történelem homok-óráján ez a nap is lepergett. Franciaország villogó szemmel és békétlenkedő lélekkel újból felébredt — és a hüvös, tartózkodó Lloyd George, aki még tegnap egy Neptun hatalmával uralkodott a szenvedélyek hullámai felett, száz apró és nagy, titkos és nyílt, egymásra törő aspirációk viharában mára már elvesztette önuralmát és a megértés arbitere indulatos hangon már a szakítás lehetőségéről beszél.

Nulla dies sine linea! Ime a gennai konferencián, a béke, a megértés nagyra tervezett ünepségén minden ébredő nap új szenzációt hoz, naponta más bomba robban, amely mind a megnóni nem tudó nemzetközi békén ejt halálos sérüléseket. Lloyd George háborut hirdet a régi harcias szellem ellen és

megbélyegző szavakkal illeti azokat, akik a régi ellentéteket akarják felújítani. A gennai konferencián — most már nyilvánvaló — nem az ellentétes érdekek összeegyeztetésén fáradoznak a különböző országok delegáltjai, hanem megmerevült tekintettel csak a saját önös céljait látják. Az elmék a háboru egyoldalú mentalitásától a látszatbéké sok émult éve után sem tudtak még felszabadulni és fájdalmasan igazuk volt azoknak, akik a gennai konferenciát korainak, időelőttinek mondták. A gyűlölet és önzés politikája még mindig nem okozott elég pusztítást ahhoz, hogy a megtisztult értelem kényszerítő szükségességgel egyedül a kölcsönös engedékenységekben lássa a világnomorságból kifelé vezető utat.

Lloyd George szavai szerint az

angol nép azoknak az oldalára áll, akik a békét kívánják, legyenek azok bárkik és bárhonon jöjjenek is. Ezek a szavak a diplomata színeket játszó kijelentései, amelyeket eredeti értelmükben felfogni nem szabad. Hiszen nincs Európának oly állama, amely annyi halált és rombolást okozó háborus év után ne akarná a békét, a teremő munkát. De a szászor megáhitozott béke kedvéért még ma egyetlen állam sem tud áldozatokat hozni, a lékén még ott rágódik a tegnapi győzelem átká, a háboru emléke még ott kísért a szívekben és elmékben. A megértés ünnepe akkor köszönt majd rá az emberiségre, ha az összetalálkozó államok a békét nemcsak óhajtják, hanem tettel és a kölcsönös engedékenység szellemétől áthatva meg is valósítják. (b. l.)

Az egész Vajdaságot szerbiai kerületekhez csatolják?

Titokzatosság titokzatosságra! — Képtelen tervezetések. — Csinos megoldás!

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, apr. 25.

Az állam politikai, gazdasági és kereskedelmi köreit az utóbbi időben erősen foglalkoztatta az állam kerületi felosztásának kérdése. Milyen lesz az állam felosztása, hány kerületet alkot, melyik helységet vagy várost jelöl ki megyeszékhelynek, — mindezek olyan kérdések voltak, melyek semmiféle téren nem mondhatók közömbösöknek, mivel az állam belső élete és kialakulása szorosan egybekapcsolódik az állam belső berendezésével.

Az állam kerületi felosztásának sorsa végre eldőlt. Ismeretes, hogy a törvényhozó bizottságtól a minisztertanács vette át a már nagyjából megszövegezett törvényjavas-

latot és a döntést — mint ilyen esetben szokásos és mint azt az alkotmány is megengedi — ukázzal, vagyis rendeletileg hozzák nyilvánosságra.

A minisztertanács mai ülésén végleg határozott a felosztás ügyében, az erről szóló rendeletet már el is készítette s már csak a királyi aláírás szükséges, hogy mint királyi kézirat életbe is lépjen. Hogy mit tartalmaz a rendelet, hogyan történt a felosztás, arra nézve különféle verziók vannak forgalomban, hogy melyik az igazi, az a közeli napokban fog kitűnni. Az országos jelentőségű eseményekről tudósításunk a következő:

A minisztertanács ma délutáni

TÖZSDE

Április 25.

Beograd, Devizák: Páris 564, Berlin 2375, Wien 0845, Bukarest 47, Szófia 45, Budapest 865.

Zürich, (Nyitás) Berlin 212 és fél, Newyork 514, London 2277, Páris 4797, Milano 2797, Prága 1005, Budapest 70, Varsó 14, Wien 6 és háromnegyed, bélyegzett 6 és hétnyelcad, Zagreb 205.

Zürich, (Zárlat) Devizák: Berlin 200, Newyork 514, London 2275, Páris 4795, Prága 10005, Budapest 70, Zagreb 20 és fél, Wien 675, Milano 2742 és fél.

Wien, (Zárlat) Devizák: Prága 149-75, Zagreb 29-75, Budapest 1065, Varsó 200, Milano 415, London 34075, Newyork 7700, Páris 715, Zürich 1495, Berlin 33.

Budapest, (Nyitás) Napoleon 2840, Dollár 713, Frank 67, Márka 301, Lira 38 és fél, Osztrák korona 9 és hétnyelcad, Rubel 58, Lei 530, Dinár 1116.

Budapest, (Zárlat) Valuták: Napoleon 2895, Dollár 220, Frank 6725, Lengyel márka 19, Márka 303, Lira 3875, Osztrák korona 9-75, Rubel 65, Lei 540, Dinár 1100.

Devizák: London 3225, Newyork 227, Berlin 288, Milano 3900, Páris 6762, Prága 1415, Zürich 140, Wien 10, Zagreb 282 és fél.

ülésén véglegesen elkészült az állam kerületi felosztásának tervezetével. Még a mai napon újonnan megszövegezték, most pedig már végleges formájában, úgy hogy csak a királyi aláírás hiányzik, amelynek megszerzésével életbelép a rendelet. A minisztertanács megbízta Athanas Zsofa külügyi államtitkárt, hogy a rendelettel Bukarestbe utazzon és öfelségének aláírásra terjessze elő. Zsofa még az esti vonattal Suboticán át Bukarestbe utazott.

Az állam kerületi felosztásáról mindössze annyi szivárgott ki, hogy a rendelet szigorúan szem előtt tartja az állam érdekeit s nem igen tér el a törvényhozó bizottság tervezetétől.

A kormány egyelőre titokban tartja a rendelet tartalmát és azt nem közölte még a képviselői klubokkal sem, nehogy ellentétek merüljenek fel, a királyi aláírás előtt. Az ukáz teljes szövegében az április 28-iki Szilvsbene Novineban fog megjelenni.

Beogradban, a politikai körökben az a nézet uralkodik, hogy a rendelet csak ideiglenes jellegű és rövidesen megváltoztatják. A képviselők ugyanis szótöbbséggel kivívhatják a rendelet megsemmisítését. A képviselők állítólag már felszólítást is kaptak, hogy a rendelet megjelenése után azonnal jelentésük be esetleges nézeteltérésüket.

Politikai körökből eredő hírek szerint az állam harminchárom kerületet alkot.

A Vajdaság felosztásáról több hír van forgalomban. Az egyik verzió szerint a Vajdaság három kerületből áll, Novisad, Stari-Becej és Beeskerek székhellyel. A másik verzió, amit a „Tribuna” ma esti száma vetett felszínre, olyképpen oldották meg a felosztást, hogy a Tiszamellék kerületet hozzácsatolták a beogradihoz, Bánát keleti részét a szmederevoji és Bácska nyugati részét pedig a szerémi kerülethez. Ezzel a megoldással — írja a lap — elkerülte a kormány a további perlekedést Beeskerek és Stari-Becej között.

Persze ezek csak feltevéseken és találgatásokon alapszanak. A való tényállás csak 28-ikán, pénteken fog kitűnni.

Pasity állapota

— Beogradi tudósítók jelentése. —

Beograd, apr. 25.

Pasity miniszterelnök állapota, akit, mint tudvalévő, autóbaleset ért, javult. Az orvosok szerint a zuzódások könnyebb természetűek s gyógyulásuk legfeljebb nyolc-tíz napot vesznek igénybe.

Az Alsóbánát közlekedési klépítése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, ápr. 24.

Belackva és a környékbeli községek lakosságának régi óhaja, hogy a Kubin és Szmederovo között hidat építsenek a Dunán. Ennek a hidnak felépítése, mely Bánátot a tulajdonképpeni Szerbiával kötné össze, nagy jelentőséggel bír nemcsak a Bánátra, hanem Észak Szerbiára nézve is, mert ezzel egyszerűsödne a közlekedés az anómáliák, melyek ma a körülményes áruszállítás és a hosszú körutak miatt, az ottani kereskedelmet sújtják.

A régtől fogva vajdó terv most, úgy látszik, a megvalósulás stádiuma felé közeleg. Mint ugyanis belackvai tudósítónk jelenti, szombaton délelőtti gyűlést tartottak, amelyen néhány országgyűlési képviselő is részt vett. Ezen a gyűlésen elhatározták, hogy a cselekvés terére lépnek s mindent megtesznek, hogy a kormány hozzájárulását és anyagi támogatását megadja a hid és a szükséges vasútvonal lefektetésére. A gyűlésről értesüléseink a következők:

Szombaton délelőtti a szmederovoi, kovini, károlyfalvai és belackvai járások kiküldöttjei gyűlést tartottak Szepcsevity belackvai polgármester elnöke mellett. A látogatott gyűlésen megjelent Miletity János dr., Taicsity és Iremity országgyűlési képviselő is.

Az egybegyűlték elhatározták, hogy a tervezetet, mely szerint a bánáti és sumadiai Duna-partokat Kovin és Szmederovonál hiddal kötik össze, elfogadják és annak megvalósulása érdekében megteszik a szükséges lépéseket. Mivel pedig jelenleg a Duna partjái egészen egyik oldalról sem vasúthálózat, szükségessé válik a vasút kiépítése Belackva és Palánka között. Végül Palánka kikötőjének megnagyobbítását és modernizálását határozta el a gyűlés, mert a kikötő mostani állapotában nem felel meg majd a megnagyobbított forgalom követelményeinek. Persze a kikötő restaurálásában nemcsak annak a gyökeres átszervezése, hanem alkalmas rakpart építése is értendő.

A nagy koncepciójú terv keresztülvitele elé számtalan akadály gördül, így többek között gondot okoz az is, hogy honnan szerezzék meg a szükségelt óriási összeget. A lelkes kezdeményezők azonban remélik, hogy részint a közönség adozatkésziségeivel, részint az állam hathatós támogatásával sikerülni fog a belackvai és szmederovoi vidék együttes kívánásait és régi álmát valóra váltani.

A gyűlés jelenlévői közül néhányan már be is jelentették közséjük nevében és megbízásából, hogy a lakosság kész a legmesszebbmenő áldozatokat is meghozni, mert ugyszólván a jövője függ ettől a néhány közlekedési intézménytől.

A gyűlés kebeléből ezután egy végrehajtó bizottságot választottak, amelynek feladata, hogy a terv keresztülvitele érdekében a kormány-nál közbejárjon.

Vakmerő vasúti rablás a nizzai vonaton. Párisból jelentik, hogy a marseille-nizzai vonatot tegnap éjjel álarcos banditák kifosztották. A kár százhuszezer francia frank.

A genuai konferenciát május harmadikán fejezik be.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Genua, ápr. 25.

Az a terv, hogy a konferencia május másodikán, hivatalosan bevégeződjék, nem találkozott osztatlan helyesléssel. A legtöbb delegáció későbbre szeretné halasztani a záróülést. Lloyd George azonban kijelentette, hogy belpolitikai okokból semmi szín alatt sem maradhát tovább, mint május harmadikáig.

A konferencia záróülésének apothézisa egy ünnepélyes nyilatkozat lesz, amelyben az államok kijelentik, hogy legalább tíz évre biztosítani kell a világbékét. Minden állam megígéri, hogy erre az időre fízteleben tartja más állam határait, különben az egész világgal találja majd magát szemben.

Az oroszok nem szünnnek meg követelni.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Genua, ápr. 25.

Az orosz delegátusok által a szakértő albizottságoknak átnyújtott javaslat nagy előfeltételeket szab az oroszok iránti kötelezettségek teljesítésére.

Igy többek között az is szerepel a pontok között, hogy a szövetséges hatalmak: 1. nagyobb hitelt engedélyezzenek; 2. Oroszországot de jure elismerjék; 3. a hadiadósságokat töröljék; 4. moratóriumot adjanak a halasztás idejére a kamatfizetés szüneteljen; 5. végül enged-

jék meg, hogy az orosz állam, a lefoglalás által okozott károkat, a nacionalizálás után ne készpénzben, hanem kompenzációkban egyenlíthesse ki, mint például koncessiók engedélyezésével.

Az albizottságok tegnap az egész napon át tárgyalták az orosz feltételeket, az ülést azonban el kellett napolni, anélkül, hogy döntést eredményezett volna, mert a szakértők előbb instrukciókat kérnek kormányaiktól.

Feltétlen megadás!

Poincare beszéde a németek ellen.
A holnap veszélyei.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, ápr. 25.

Poincare a Maase departement főtanácsának megnyitó ülésén elnöki minőségében nagy horderejű politikai kijelentéseket tett.

„Versailles egy határozott — mondotta Poincare — hogy a hadiköltségek a győzelmes népeket ne terheljék. A területünkön okozott károkat Németországnak kell viselnie. Azt is elhatározta a versaillesi szerződés, hogy Németországot leszereljük és végérvényesen katonai tértelenségre ítéljük. Ha ezt a határozatot végrehajtották volna, úgy Franciaország nyugodt lehetne és megszabadulna pénzügyi nehézségeinek legnagyobb részétől és biztonságát garantálnak látná.”

A jóvátételről Poincare ezeket jelentette ki:

„Egész Franciaország felépülése attól függ, hogy Németország május 31-ike előtt alárendeli-e magát kötelezettségeinek, amelyeket a jóvátételi bizottság felállított, vagy nem. Ez annyit jelent, hogy Németországnak meg kell szavatnia az új adók egész komplexumát és pénzügyi dolgokban szövetségekkel ellenőrzésnek veti magát alá. Ha Németország ellenkezik, ha a megállapított órában a jóvátételi bizottság mulasztást állapítana meg, úgy a béke-

szerződés értelmében a szövetségeseknek jogában állna rendszabályokkal élni és Németország éppen a versaillesi szerződés értelmében nem tekintheti azokat elengedhető aktusnak. Nem fogjuk tűrni, hogy szerencsétlen országunk az újjáépítés terhe alatt összeomoljék annak a Németországnak a szomszédságában, amely vonakodik megtenni a szükséges erőfeszítéseket adósságának a lerovására.”

Poincare ezután a német-orosz szerződéssel foglalkozott és ezzel fejezte be beszédét:

„Németország és Oroszország közeledése közvetlen fenyegetést jelent Franciaország számára. Ennek a szerződésnek közömbös elfogadása a konferencia azonnali felrobbantását jelentené. Bár Franciaország csatlakozott most ahhoz az engedelken akcióhoz, amelyet Németországgal szemben megtettek, mindazonáltal nem hajlandó az újjáépítési és lefegyverzési kérdésekben engedményt tenni. A német nép és gondolata a revans törekvés. Franciaország tisztán látja a holnap veszélyeit és azon lesz, hogy szövetségeseit meggyőzze a veszély elhárításának egyetlen módjáról.”

A mai nemzetgyűlés.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, ápr. 25.

A Ház elnöke délután öt órakor nyitotta meg a szkupstina ülést. A formalitások elvégzése után áttértek a napirendre, melyen két fontos

törvényjavaslat, az államtanácsról és a legfelsőbb közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat szerepelt. Mivel a törvényhozó bizottság már részletesen megvitatta a két törvénytervezetet, az alkotmány rendelkezései értelmében rövid megvitatás alá kerültek. Több felszólaló beszéde után szavazást rendeltek el,

melynek eredményeképpen százharmincöt szavazattal, negyvenkettő ellenében elfogadták mindkét törvényjavaslatot.

HIREK

Eljegyzés. Pillis Juliska és Bolgar Leó jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

Stojanovity Péter hegedűművész hangversenye. Stojanovity Péter, a nagy hegedűművészt és zeneszerzőt sikerült a helybeli „Zenekedvelők Egyesületének május hó 7-ikére egy hangversenyre megnyernie. Stojanovity Péterről, mint hegedűművészről nem kell külön dicséret sorokkal megemlékeznünk, hisz élénk emlékezetünkben vannak még két év előtti nagyszerű hangversenyei. Különös érdekességei lesznek a hangversenynek Stojanovity saját szerzeményei, különösen az „Anyanyelv” (Materinski jeziki) nagy fantáziája zenekari kísérettel, továbbá a „Reichstradti hercegnő” c. operettjének egyes részletei. A „Reichstradti hercegnő” Wienben sorozatos előadásban óriási sikerrel meg folytón megy. A Zenekedvelők Egyesületének próbái serényen folynak s hihető, hogy a jugszláv származású nagy mester hangversenye egyike lesz a szezon legsikeresebb hangversenyeinek.

Május elsejének megünneplése. A beeskereki munkás szaktanács elhatározta, hogy az idei május elsejét, a munkások nagy napját, általános munkaszünettel megünnepli. A május elsejei felvonulás és ünnepség programját még nem alapította meg a szakszervezet.

A Habsburgok vagyoni jogi helyzete. Wieni jelentés szerint Miksa főherceg, Hunyady gróffal május hó folyamán a nagykövetek tanácsával tárgyalni fognak a Habsburg-család vagyoni jogi kérdéseiről.

A Zenekedvelők Egyesülete felkéri az egyetli zenekari tagjait, hogy a szerdán és pénteken megintandó próbák este 8 órakor az egyesület helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Áttulások és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon 16. szám.

Modern tánciskola-megnyitás. Van szerencsém a n. é. táncedvelő ifjúság tudomására hozni, hogy folyó évi május hó 2-ikától (kedd) kezdve a nagyhid előtt lévő Beograd-kávéház udvari tánctermében egy öt hétig tartó táncanfolyamot nyitok, amelyen tanításra kerülnek az összes nemzeti, szalon- és társastáncokon kívül a legújabb parkett-táncok, u. m.: Schimj, Destiné Boston stb. — Tanítási csoportok: Diákoknak délután 5–7-ig, felnőtteknek este 8–10 óráig. A táncanfolyamra beiratkozni szándékozók kéretnek ezt mielőbb megtenni és az első tanítási napon a táncteremben megjelenni, nehogy későbbi jelentkezés által hiányos oktatásban részesüljenek. A tandíj az öthetes kurzusra: Kezdők részére 50 dinár, haladóknak 40 dinár. Tánc-különórák a táncteremben és magánlakásokban bármely időben. Szives pártfogást kér: Mrkšić Kariton, táncitanító.

Beutazási engedélyeket leggyorsabban szerez meg Banatska Trgovačka Agencija Veliki Beeskerek. Telefonszám 32.

HÁZIKINCS mindenki számára Feller patikus jó illatú „Elsa Fluid”-ja, a legjobb szer a tagok és a hát bedörzsölésére, mint kozmetikum a fogak, foghús, száj, fejbőr ápolására. Erősebb és jobb, mint a sósborszesz 3 duplaüveget vagy 1 speciális üveget csomagolás és portóval együtt 72 K-ért küld: FELLER V. JENŐ Stubica Donja, Central 202. sz. (Hrvatska).

Magyarország nem szövetkezett Oroszországgal.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, ápr. 25.

A „Magyar Tvirati Iroda” közli Bánffy-nak, az amerikai laphíresztelesekre vonatkozó értekezletéről: mintha Magyarország Oroszországgal, Németországhoz hasonló szerződést kötött volna. Hozzáfüzi még a cáfolathoz, hogy világos, milyen forrásból származnak eme hírek, de ennek dacára is azt kell kérdezni az incidens elintézésével, hogy meddig fogják azok a bizonyos körök a német-orosz szerződéssel az értekezlet fardatságos munkával biztosított békés atmoszféráját megbolygatni.

Sport

A vajdasági atletikai szövetség legutóbbi ülésén a következő athlétákat igazolta: Április 10-iki terminussal az AC Obility részére: Ivan Podgrački, Velizar Rohnity, Jelfa Gudalo, Zsarko Andrejevity. — Április 24-iki terminussal ugyanazon klub részére: Milorad Mojity, Ivan D. Mojity. — Viktória részére (apr. 24.): Kovách Sándor, Magyar Kóssa Tibor, Gyárfás Ferenc, Lukinich Béla, Christian Jenő, Ambrózy Károly, Mayer Imre, Zeller László, Welner György, Balás Iván, Freund György, Kónya Andor, Szenessy István, Halle Teofil.

A szövetség ismételt felhívja azokat az egyesületeket, melyek belépési szándékukat már hivatalosan bejelentették, hogy athlétáikat sürgősen igazolassák le, amint is inkább, mert a I. A. S. szabályok értelmében az igazolási eljárás egy hónapig tart körülbelül. — Igazán érthetetlen az egész szomszédságban élő egyesületeknek (pl. KAC) a nem törődésége, mellyel ezt az ügyet kezelik. Az egyesületeknek athlétáikkal szemben kötelességük a terminusok betartása, mert azzal nem fognak hivatkozni az athletika számára, ha kényelemszeretettel elmulasztott igazolások miatt régi athlétáik sem indulhatnak. — Felhívja a szövetség a tagesületeket, hogy versenyrendezési igényeiket sürgősen jelentsék be az előírt módon (l. általános versenyszabályok) egyeztetés végett. Már eddig pár kérvény beérkezett, a későbbi kulogóknak majd ugyanilyen terminusok maradnak. — Felhívja a szövetség az egyesületeket, hogy a I. A. S. általános versenyszabályait a szövetségénél rendelje meg, mert enélkül nem boldogulnak már a verseny bejelentésénél sem.

A veliki beeskereki Viktória június 4-ikét kérte a szövetségtől szesznyító országos verseny céljára.

A konferencia már halott!

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Genua, ápr. 25.

A konferencia gazdasági bizottságának első albizottsága délelőtt ülésezett, amelyen a londoni memorandumot tárgyalták. Annál a pontnál, amely a volt monarchia utódállamai Porto Roseban kötött megállapodásainak életbeléptetését sürgeti, szót emelt a jugoszláv delegátus és az egész kisentente nevében, amelyhez Lengyelországot is

számítja. tiltakozott a javaslat ellen. Olaszország és Anglia ezzel szemben a javaslat elfogadását javasolták. Franciaország részéről azt a közvetítőindítványt tették, hogy a kérdés megvitatására küldjenek ki egy újabb albizottságot. A francia delegáció indítványát elfogadták és az új bizottságba Anglia, Franciaország, Olaszország és Jugoszlávia delegátusait választották be.

London, ápr. 25.

A „Daily News” írja: Bár Lloyd George azt vallja, hogy a genuai konferenciát még mindig sikerrel lehet vezetni, de azt a tényt, hogy Barthou még jóreggelt sem kívánhat, ha nem kéri ki előbb Poincare távirati utasítását — ő sem tagadhatja. Ez a tény a konferencia eredményét lehetetlenné teszi. Ha testileg él is, szellemileg már halott ez a konferencia. És az a sors iróniája, hogy

az egyetlen pozitív eredmény, amit a konferencia már elért, a német-orosz szerződés.

Genua, ápr. 25.

(Reuter. táv. ügyn.) A kisentente helyzete a konferencián egyrészt Nagybritannia, Olaszország, másrészt Franciaország és Belgium felfogásbeli ellentétessége miatt rendkívül súlyos. A kisentente vezetői tegnap konferenciát hívtak egybe,

hogy a súlyos dilemmából kivezető utat találjanak. A kisentente miniszterelnökei igyekeztek a francia delegációt befolyásolni oly irányban, hogy semmitse tegyenek, ami a konferencia működését veszélyeztetné és szakadást idézhetne elő.

Róma, ápr. 25.

Moszkvából szikratávirat jött, hogy Lenin Moszkvából Genuába utazott.

Genua, ápr. 25.

Az érdeklődés központjában Lloyd Georgenak az a terve áll, hogy a konferencián képviselt valamennyi állam kössön szerződést, amelyben kölcsönösen kötelezik magukat, hogy tíz évig tartózkodnak minden egymás ellen irányuló fegyveres támadástól. Lloyd George kijelentette, hogy addig nem megy el Genuából, amíg ezt a tervet meg nem valósítja, mert ettől függ Európa jövője.

Genua, ápr. 25.

Entente körökből eredő hír szerint Walter Rathenau német kül-

ügyminiszter lemondása küszöbön áll. Utódlául Neurath római német követet emlegetik.

„A cárt eltették láb alól..“

Csicserin nyilatkozik a cár meggyilkolásáról. Oroszországban nincs sajtócenzúra.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Genua, ápr. 25.

A „Chicago Tribune” genuai tudósítója előtt Csicserin kijelentette, hogy Oroszországban nincsen előzetes sajtócenzúra s a kormányellenes lapok kortatlanul támadhatják a szovjetet.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy a szovjet feloldja-e a lefoglalás alól az amerikai állampolgárok tulajdonát, Csicserin azt válaszolta, hogy az orosz kormány semmiféle amerikai tulajdont nem foglalt le s ha valahol történtek is ilyen esetek, azok megszűnnek és a jövőre nézve garantálja a tulajdonjog feltétlen tiszteletben tartását.

Arra a kérdésre, hogy vajjon a szovjet rendelkez-e el a cári pár és gyermekeinek meggyilkolását, azt mondotta Csicserin, hogy a cár leányának a sorsáról mindeddig nem tud bizonyosat. A lapokban olvasta, hogy Amerikában tartózkodik. Ami a cár kivégzését illeti — fejezte be beszédét az orosz államférfi — az tisztán a helyi szovjethatóságok intézkedésére történt és indító oka egy összeesküvés volt, mely célul a cár kiszabadítását tűzte ki. Ennek az összeesküvésnek jöttek a nyomára s hogy a terv sikertelen legyen, eltették láb alól a cárt.

Wien, ápr. 25.

A „Neues Aechtuhrblatt” közli a Funchallban időző Delug kormánytanácsosnak levelét, melyben az rámutat Zita és gyermekeinek súlyos pénzügyi helyzetére. Delug bizonyosnak tartja, hogy Károlynak a vigasztalan anyagi helyzete okozta a pusztulását.

Könnyebb lesz az utazás az egyes utódállamok között.

A „Torontál” budapesti tudósítójától.

Budapest, ápr. 25.

A monarchia összeomlása óta az azelőtt egységes területen az utazás igen komplikált lett. Roppant nehézségekbe került az utlevek és szükséges vizumok megszerzése. A háború előtt csak Oroszország, Románia és Törökország követeltek beutazási engedélyeket. A háború után azonban mindenütt kéneltől és forradalmi agitátoroktól féltek és ezért minden állam kötelezővé tette a beutazási engedélyeket. Ez azonban ugy a kereskedelem, mint a forgalom szempontjából igen nehézséges bizonyult és ezért a Népszövetség közlekedésügyi bizottsága 1920 októberében Párisban összeült, hogy bizonyos könnyítéseket határozzon meg. A párisi konferencia kimondotta, hogy az utlevél és vizum kérdésének egységes szabályozása elsősorú kereskedelmi érdek és hatalmas lépéssel viheti elő a világforgalom helyreállítását. A párisi konferenciára 1921 őszén az utódállamok portorosei értekezlete következett, amely a dunai államok gazdasági és forgalmi politikájának alapelveit szögezte le. Az utlevél és vizumügyekben a portorosei értekezlet csak elvi megállapításokat tett. Ezeknek az elvi megállapításoknak gyakorlati megvalósítására Csehszlovákia, Románia, Olaszország, Magyarország, az SHS királyság és Ausztria képviselői ez év januárjában külön értekezletet tartottak Grácban és ott pontokba foglalt utlevélegyezményt fogadtak el. Ez egyezmény szerint egységes utlevek lépnek életbe és egységesen szabályozzák az utlevek érvényességének tartamát is, amennyiben egyszeri utazásra, vagy pedig egy-két esztendőre szóló utleveleket adnak. A vizum dolgát is egyszerűsítették. Egy esztendőre adnak vizumot az egyes államok erre följogosított követségei és konzulátusai. Egységesen állapították meg a vizum díját is, még pedig egy esztendői időtartamra 10 aranyfrankban, egyszeri utazásra pedig 5 aranyfrankban. A gráci konferencia szociális szempontból is fontos határozatokat hozott, amennyiben elhatározták, hogy újságíróknak, köztisztviselőknak, katonáknak, ipari munkásoknak, közlekedésügyi alkalmazottaknak és általában vagyontalanoknak ingyen adnak vizumot.

A gráci egyezményeket a csehszlovák, osztrák, olasz, román és magyar kormányok képviselői március 27-én ratifikálták és így ezek a könnyítések elvben már életbe léptek. A gyakorlati életbeléptetés azonban még néhány napot igénybe vesznek az új nyomtatványok és bélyegzők elkészítése miatt. Valószínűleg már május közepétől minden nehézség nélkül lehet külföldre utazni. Az utódállamok budapesti konzulátusai már berendezkednek, hogy a várható ügyforgalmat simán lebonyolíthassák. Szaporítják a személyzetet és tágasabb helyiségekről gondoskodnak. A román konzulátus az Adria-szállóból megfelelőbb helyiségbe költözködik. A budapesti külügyminisztérium utlevélosztálya kijelentette, hogy semmi akadályja sincsen a gráci egyezmény életbeléptetésének Magyarország részéről. Jugoszláviával azonban egy kis baj

Zita és gyermekeinek életjárdéka.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Varsó, ápr. 25.

A nagykövetség tanácsa Lengyelországra, mint a monarchia utódállamára évi ötv ezer frank hozzájárulást rótt ki Zita és gyermekeinek eltartására.

van. A jugoszláv kormány ugyanis a gráci egyezményt még nem ratifikálta. Az SHS királyság a gráci konferencián ugyanis utlevélszakértő nélkül jelent meg és a beogradi megbízott — bár a határozatokat maga is helyeselte — csak „ad referendum” vette a megállapodásokat és kijelentette, hogy kormánya az utlevélszakértők meghallgatása után fog dönteni. Ez azonban eddig nem történt meg és a budapesti követségen sem tudják még, hogy a beogradi kormány mikor fogja a ratifikálást végrehajtani.

A csehszlovák követségen kérdésekódésekre azt felelték, hogy ed-

dig Prágából még nem kaptak értesítést, azonban ezt mindennap várják. A prágai külügyminisztérium azonban máris közölte, hogy magyar állampolgároknak, akik Magyarországból Csehországba utaznak, a jövőben nem kell tartózkodási engedély.

A román követségen, illetőleg most már konzulátuson a helyzet még nem emyire tiszta, ott még Bukarestből semmiféle utasítást nem kaptak és ezért egyelőre a régi rend van érvényben. Az osztrák konzulátuson azonban máris az új rend szerint állítják ki az utleveleket és a vízumot is mindenki számára megkaphatja.

Zanella Fiume függetlenségeért

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, ápr. 25.

Érdekes levelet hozott tegnap a „Torontál”-nak a posta. Zanella Richárd, Fiume állam kormányzója ugyanis Fiume város és állam nevében memorandummal fordult a genuai konferencia minden egyes delegátusához, hogy Fiume függetlenségét a jog és az igazság nevében vegyék védelembe és tegyék lehetővé, hogy Fiume delegátusai, mint ahogy jogosultan megilleti őket, meghívassanak a genuai konferenciára és hogy a rapallói szerződést haladéktalanul hajtsák végre. Ezt a memorandumát, melyet itt közlünk, küldötte el Zanella a „Torontál”-nak ismertetés végett.

Kegyelmes Uram! Van szerencsém szíves figyelmét felhívni arra a kivételesen veszélyes helyzetre, amelyben Fiume szabad állama van. Az ideiglenes és illetéktelen kormányok, amelyeknek sorát a D'Annunzio-féle nyitotta meg, három és fél év alatt, Fiumét örökös kísérletezéseikkel tönkretették és a lakosságot a végső romlásba döntötték. 1914 óta, a nagy világháború kezdetétől Fiume nemzetközi kereskedelme és ipara tönkrement. 1918 óta pedig minden tengeri forgalom megakadt. Három és fél év óta Fiume nem tud élni, se dolgozni és így nem képes teljesíteni azokat a feladatokat, amelyek „hinterlandjának” be- és kivitelét lebonyolítanak. Ez a terület nemcsak Jugoszlávia, hanem Magyarország is ezen tulmenőleg Csehszlovákia és Románia jelentős része. A fiumei kikötő így teljesen megbénítva, munka nélkül áll, mert idegen felelőtlen és rosszsándéku elemek állandóan büntetlenül üzik, minden törvény lóbbal tiprásával, terrorisztikus üzemleiket.

Fiume így nem tud hozzájutni a békehez és nyugalomhoz, amit pedig minden ország megkapott már a nagy világháború után; nem tudja felújítani rendszeres kereskedelmi összeköttetéseit Itáliával s többi mögöttes országaival, amelyeknek pedig éppúgy szükségük van kikötőjére, mint annak ezekre az országokra. Különösen fontos Fiume részére a jó szomszédi viszony rendezése Olaszországgal és az SHS állammal, mert Fiume helyzeténél fogva arra van hivatva, hogy ennek a két nagy nemzetnek tengerentúli összeköttetéseinek összekötője legyen.

A felelőtlen kalandoroknak garázdálkodása, amellyel Fiumét és lakosságát állandóan terrorizálják, miután tönkretették államunk gazdasági és politikai életét, megrontották és megméltózták úgy olasz, mint jugoszláv részen a józan gondolkodást is és ezáltal egy olyan helyzetet teremtettek, ami Fiumét

végleg tönkreteszi és az egész európai békére is veszélyes.

Ha a rapallói szerződés minden pontozata a szerződés szellemében végrehajtható volna, úgy Fiume már régen megkezdhetné volna politikai és gazdasági életének újjáteremtését s nem volna a mai siralmas helyzetben.

Kegyelmes Uram! Egy kicsiny beesületes, békeszerető és munkás nép, amely büszke autonómiájára és régi szabadságára, most saját hibáján kívül, kétségbeesítő helyzetben van. Fiume ötven ezer lakosa a legnagyobb nyomornak van kitéve, a gazdagok tőkéje elfogyott, az iparúzó és kereskedők bezárták gyáraikat és üzleteiket, a nyomor talán a legnagyobb Európában, harmincezer emberre az éhség vár, a legszegényebbek kénytelenek voltak eladni legszükségesebb háztartási felszereléseiket is és a rossz táplálkozás már a gyermekek hihetetlen nagy halandóságában mutatkozik.

Fiume három év óta olyan, mint egy ténylegesen blokádnál helyezett város, amely meg van fosztva minden tengeri és szárazföldi kereskedelmétől, a közpénztárak üresek és még csak gondolni sem lehet arra, hogy a közterhek behajthatók lennének. A fiumeiakat nagy szerencsétlenségeik elviselésére csak csodálatos lelki erejük teszi képessé, nyugodtan, csendes megadással várják a munkának, a nyugalomnak és a jólétnek azt a korszakát, amit a rapallói szerződés részükre kilátásba helyezett, de a melynek még mindig késik a megvalósulása.

Kegyelmes Uram! Fiumét, mindamellott, hogy szabad és független állam, kizárták a genuai konferenciából, ezért most a nemzetek gyülekeztének ajtaján kopogtat és nem egy muló átmeneti segélyt kér alamizsnaképpen, hanem a békehez, az igazsághoz, szabadsághoz, függetlenséghez való jogának ünnepélyes elismerését, ami nélkül nem nyerheti vissza a régi

jólétet és nem érheti el a várható felvirágzást.

Ha Fiumében nincs politikai élet, ha a közigazgatás megakad, ha a konstituanta többsége kénytelen volt idegen területre menekülni, úgy ennek az volt az előidézője, hogy a rapallói szerződést nem hajtották végre, hogy ott megtörték a törvénytelen uralmat, amely zsarnoki módon, veszedelmes és felelőtlen emberek munkája volt, akik teljesen idegenek városunk előtt.

Fiumét minél előbb meg kell szabadítani ezektől a veszedelmes elnyomóitól. E nélkül lehetetlen a normális élethez való visszatérés, a munkának, a forgalomnak újrafelvétele, a lakosság leirhatatlan nyomorának megszüntetése.

Fiume kénytelen a genuai konferenciához folyamodni s arra kéri az itt egybegyűlt nemzeteket, hogy hallgassák meg kétségbeesett jai kiáltását. Nem kér mást, mint azt a lehetőséget, hogy élni és dolgozni tudjon, szabadságban és függetlenségben s ezt a kérelmét a jog, az igazság, az emberi szolidaritás nevében teszi.

Kegyelmes Uram! Mint a fiumei akaratának törvényes képviselője, aki az 1921 április 24-én tartott népszavazás eredményeképpen került a fiumei konstituanta élére, arra kérem Kegyelmességedet, méltóztassék közbenjárni oly értelemben, hogy a rapallói szerződés minden közelem nélkül végrehajtsák, a két nagy szerződő nemzet érdekeinek megóvásáért, hogy ezáltal visszanyerje Fiume közeleti nyugalomát, szabadságát, polgárainak élet- és vagyonbiztonságát. Ez az egyedüli módja annak, hogy Fiume élni tudjon, hogy most és a jövőben fejlődni képes legyen.

Zagreb, 1922 április 18.

Fiume állam és Fiume kormányának elnöke:

R. Zanella.

A kiadóhivatal telefonja 28

A szerkesztőség telefonja 181

Katalinfalva község előljáróságától

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság ezenel közhírré teszi, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező nagyvendéglő 928 öl telekkel együtt, 727 öl szántó, továbbá kb. 455 öl, 300 öl és 727 öl belsőség, házhelyeknek, Torontál és Temesvármegye törvényhatósági bizottságának 3369—1922. sz. határozatával jóváhagyott 54—1921. kgy. sz. községi képviselőtestületi határozat értelmében f. évi május hó 14-én délelőtt 8 órákor Katalinfalva község-házánál tartandó nyilvános árverésen örökáron eladatik.

Árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Katalinfalva, 1922 április 23.

Katalinfalva község előljárósága.

682

Kocsiut kövezés.

Zsombolya községben 1350 m² gránitkő fektetendő. Kötelező ajánlatok ez év május 5-ig nyújtandók be. A munka azonnal megkezdhető.

646

Zsombolya község.

KERESKEDŐSEGÉD,

27 éves, konfekció szakmából, utazói, segédi (angrú üzletbe) vagy ügynöki

ÁLLÁST KERES.

Beszél szerb, német, magyar és román nyelvet. Bármilyen szakmában szíves megkereséseket „NOS” jelige alatt a „Torontál” kiadóhivatala továbbítja. 679

Házvezetőnői

Állást keres magánosnő, a házvezetés összes ágaiban jártas

658

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Eladó csónak

majdnem új, alig használt, egy éves, halászati és kiránduló csónaknak alkalmas. Bővebbet Petrogradska (Melenec) u. 24. sz. a. a tulajdonosnál. 672

Pancevon a korzón

nagyforgalmu, modernül berendezett

fűszer-, csomogüzlet és buffet

más vállalkozás miatt szabadkézbe eladó. Felvilágosítást ad

BRÜLL JENŐ, Beograd-szállása, Pancevon.

Keresünk 12—20 HP.

szívógáz- vagy benzínmotort

Cím: Kovács István és Trsa bogvár, Magyarifébe.

683

Kitűnő minőségű 1921-es termésű

ÚJ BOROK

ugyszintén egyszer- és duplánégetett törkölypálinka a legolcsóbb napiáron szerezhető be. 684

MOLNÁR JAKAB

bor- és pálinkanagykereskedésben Bogorodicsina (Beldogasszony) u. 2897.

Bikaeladás.

Csekonics gróf zomboljai uradalmától az összes magyar faj bikákat megvettem, melyekből eladok tenyésztésre alkalmas 2 db 3 éves, 3 db 2 éves és 4 db 1 1/2 éves bikát

Megtekinthetők Kécsán alulírottánál:

Mixich Sándor Stevia, Horvát-Récsa, Torontálmegye

„Beograd”

szálló, étterem és kávéház Pancevon, a nagypiacon.

Elsőranguan átalakítva és berendezve. Kényelmes otthon, kitűnőkonyha, kifogástalan kiszolgálás. Utcai kioszk, nyári szalotti és újonnan felépített udvari aréna.

682

BRÜLL JENŐ,

a Beograd-szálló stb. tulajdonosa Pancevon.

Kiadja Pleitz Fer. P41